

INDIEN – NEPAL – TIBET

april 2005

1

Den allra häftigaste resan? Ja, så var det vi tänkte innan vi åkte, vi relativt vana nepalresenärer som i april satte oss tillrätta på vår flight från Landvetter till Wien. Kristian, Anette, Lars, Yvonne, Claes och Harriet hade talat mycket om resan till platån norr om "vårt" Nepal(!). Tillsammans representerade vi inte mindre än 28 resor. Det är nog bra att känna till trakterna innan man åker till Tibet, trodde vi. Detta besannades också.

Tidningar och TV har tidvis rapporterat om oroligheter i Nepal men vi lyssnade som vanligt på de kanaler vi hade i Nepal. Tro oss, det var länge sedan det var så stillsamt i de trakter vi vistades . . . men visst, man skall alltid vara försiktig.

Snabb transport till vårt hotell blev det eftersom vi anlände till Delhi sent på kvällen. Sightseeing i Delhi påföljande dag. En hel del platser besöktes men det blev lite "kaka på kaka" med alla Fort. Vår

Hotellfrukost i Delhi

nepalvän Temba Lama, som mötte oss dagen innan på flygplatsen testade sin nya digitalkamera . . . bilder på allt och alla. Temba som "lagt ut" en del på senare år framstod som en mager pygmé i förhållande till vår minst sagt bastante guide. Andra heldagen i Indien var den stora dagen då vi skulle transportera oss till Agra och Taj Mahal. Om denna plats har sagts mycket positivt – det är bara att konstatera att allt är sant. Otroligt vackert, enormt stort och inte minst fenomenala mosaikarbeten. Den som inte varit där kan aldrig förstå.

Vi besökte flera olika fantastiska monument över storhetstiden.

UNDERVERKET I OLIKA BELYSNINGAR

Lite fakta om Taj Mahal

TAJ MAHAL – Ett kärleksmonument, helt i vit marmor. Byggdes av stormogulen Shah Jahan som mausoleum åt favorithustrun Mumtaz Mahal (därav namnet Mahal).

Mumtaz Mahal födde 14 barn. Hon dog i barnsäng 1631. Överväldigad av sorg ville Shah Jahan bygga den finaste gravplatsen någonsin.

Byggnaden påbörjades 1631. Inte mindre än 20 000 man arbetade med bygget under 22 år innan kejsarens dröm förverkligades.

När bygget var klart amputerades händerna på de skickligaste hantverkarna – ingen skulle någonsin kunna bygga något lika vackert

“Det skall bli skönt att komma hem till Nepal”, hördes i gruppen. Jet Air flighten tog oss de knappt 2 timmarna till Kathmandu. Temba hade åkt med en annan flight ett par timmar tidigare och tog emot på Tribhuvana Airport. Tibet Guest House hade skickat en transport och bara en timme efter ankomst checkade vi in på det trivsamma hotellet. Trädgården har byggts om och med den goda nepalölen invigde vi den delvis nya platsen.

En slapp heldag i Kathmandu – alla hade varit där förut så det behövdes ingen rundtur i stan. En och annan mage reagerade redan men inga allvarliga symptom.

Nu gällde det att ladda för Tibet som vi skulle åka till ett par dagar senare. Lite shopping, en del hembesök hos vännerna blev det under de två dagarna i huvudstaden. Vi hann också med att besöka Boudhanath, den största Buddhiststupan i Kathmandu – 2000 år gammal. Temba inviterade till lunch i sitt trivsamma hus. Här mötte vi också några av våra fadderbarn. Hemma igen packade vi om våra väskor för den kommande ”utflykten” till Tibet.

Framme i Nepal mötte vi naturligtvis “vår man på plats” Lila Nath, hans familj och grannar.

Air China stod berett för Tibetresan, flyg till Lhasa, där vi skulle stanna i två dagar innan vår Land Cruiser skulle ta oss vidare över den Tibetanska högplatån. Efter mycket noggrann säkerhetskontroll gick vi ombord på Kinaplanet. Bagaget kollades extra, det var viktigt att allt var med till Lhasa. Allt kollades men det var egentligen bara en sak som kineserna förbjudit – bilder på Dalai Lama!

TIBET – Världens tak!!

Världens största högplatå – 4000 meter över havet! De flesta tibetanerna lever i den södra delen där klimatet är gynnsammare för såväl folket som de odlingar som ofta är deras försörjning.

Yta: 1,2 milj. kvKm. (Ytan motsvarar Sverige-Norge-Finland-Danmark tillsammans).

Befolkning: 2,4 miljoner, varav 95% beräknas vara tibetaner, resterande är kineser. Mellan 100 och 500 000 av kineserna utgör militär personal. Landet invaderades 1950 av Kina, som lovade att respektera tibetanernas religion och seder. I praktiken blev det dock en radikal omdaning.

1965 blev Tibet en autonom region i Kina. Under kulturrevolutionen förstördes tusentals kloster i samband med att all religiös verksamhet mer eller mindre förbjöds.

Under senare år har Kina lagt ner miljarder dollar på social och ekonomisk utveckling – om man så vill kan man se det som ett ”vapen” för att befästa sin dominans. Tibets infrastruktur har förbättrats oerhört samtidigt som alltfler kineser flyttar dit.

Mellan 1950 och 1970 flydde 100-tusentals tibetaner och ca 1,2 miljoner beräknas ha dödats.

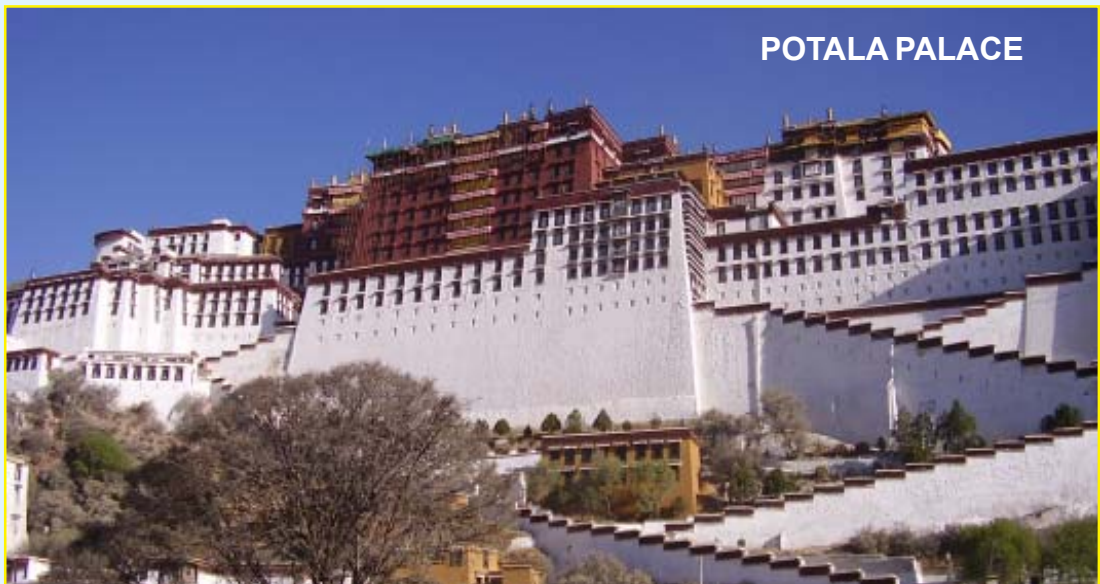
I mitten av 1980 talet öppnades Tibet för turister.

Trots att mycket kinesiskt byggts upp har Tibet behållit en stor del av sitt ”eget”.

Tibet – en dröm eller ett helvete? Mycket har sagts om Tibet. Mycket har skrivits om förtryck osv. men på plats märks inte mycket av det. Vi hade naturligtvis ingen anledning att undersöka den politiska situationen och på ytan märktes inga större oegentligheter. Vi förvånades över den mycket väl uppbyggda infrastrukturen, det var rent och fint, vägarna var mycket bra eller skulle bli – massor av vägarbeten syntes. Det var i samband med just vägarbeten som vi kom i kontakt med det enda störande (politiska) momentet på resan. Mer om detta senare.

LHASA

120 000 inv. – i storstadsregionen 600 000. Beläget 3 680 m ö h. i Kyi-Cho dalen vid en biflod till Brahmaputra. Tibets andliga och politiska centrum. Säte för Lamaismen.

Potala Palace – vilken byggnad! Vi trodde att detta fantastiska palats var det största som fanns men blev snart varse att Drepung klostret utbildat ännu fler munkar. Enorma byggnadsverk, enorma skatter. Guld i mängder, bl.a. var den 5:e Dalai Lamas grav inklädd med 3700 kg guld!! Byggnaden är enorm – 130 000 kvm och 1000 rum/salar. 1645 påbörjades bygget av palatset, 4 år senare flyttade den 5:e Dalai Lama in från sitt tidigare säte i Drepung klostret. Potala har alltsedan dess varit hemvist för samtliga Dalai Lamas ända till 1959 då den 14:e Laman tvingades fly till Indien

Drepung-klostret, grundat 1416, hade en gång över 10 000 munkar men numera finns här bara ca 600.

Sera-klostret som också ligger i Lhasa, hade intill 1950 ca 5000 munkar. Numera finns här bara ett fåtal. Varje eftermiddag övar munkarna argumentationsteknik i trädgården – ”de debatterande munkarna”.

Jokhang-templet är den mest vördade helgedomen i Tibet, grundat år 641 av Kung Songtsen Gampo. Hit kommer pilgrimer från hela Tibet. Under vårt besök hörde vi många mumlande mantran i skenet av tusentals jaksmörlampor. Templet har restaurerats alltsedan 80-talet och idag syns inte mycket av förstörelsen från kulturrevolutionen.

På vissa platser var det inte tillåtet att fotografera, på andra ställen fick kameran arbeta mot en mindre avgift. Allteftersom dagarna gick så blev fotointresset mindre – för oss som inte kan hela historien så blev mycket likt vartannat.

En helt underbar Tibetan guidade oss runt under vår vecka i Tibet. Reseagenten i Tibet hade anammat vårt önskemål att åka i gemensam transport – inga problem! Vår guide däremot hävdade att detta skulle bli svårt, vilket visade sig helt riktigt. Efter diskussioner så ändrades transportmedlet till två Land Cruiser.

Mycket tidig morgon var det när vi lämnade Lhasa för att åka genom högplatån mot Nepal. Guiden Choun Dha ville att vi skulle hinna förbi några vägarbeten innan vägen blockerades. Efter någon timme nådde vi **Yamdruk Lake** (Yamdruk Tso) – vilken syn!! Ur sjön utvinns elektricitet till Lhasaområdet.

YAMDRUK TSO

Nu var vi ute i det verkliga Tibet. Sällan eller aldrig har man sett något så vackert – men detta var bara början! Vidare på hög höjd, genom "mån-landskap" som trots det kala upplevdes som vackert eftersom färgskiftningarna i bergen gav liv åt den på många sätt intetsägande naturen. Det var vår och växterna hade inte börjat knoppas i någon större omfattning. Något var dock på gång och arbetet på åkrarna var intensivt. Jakarna arbetade framför plogar och andra, mycket primitiva redskap. Kanske kan resenärer som kommer senare uppleva ett mera levande landskap. Bara någon vecka innan vi kom täcktes stora delar av Tibet med snö.

Allt gick som planerat ända tills vi blev stoppade – vägarbetet!

Hela sträckan mellan Lhasa och gränsen till Nepal är under ombyggnad. Här skall det gå snabbt att ta sig fram inom några år. Grusvägen var bitvis mycket guppig och vi insåg att vår vän och guide hade agerat riktigt när han insisterade på att bussen skulle bytas ut mot Land Cruisers.

Tvärstopp!! - två vägmaskiner var placerade mitt i vägbanan. En buss och en Land Cruiser stod stilla. Mellan bussen och vägmaskinerna fanns en grupp (7-8) militärer. Bistra ansikten, klädda i gröna långkappor och rejäla kinesiska emblem på rocken och i mössan. Ett kort stopp, en rökpaus, lite fotografering – skit samma, vi hade ju tid! Choun Dha kollade upp läget och återvände efter en stund med ett tråkigt besked. Dessutom var han mycket rädd.

“Om jag diskuterar mer med dem så slår dom mig!”. Nu var vi nära den bild av förtrycket som vi hade hört tidigare. Bussen och Land Cruisern som stod framför oss hade stoppats dagen innan. Ingen hade släppts fram. Här stod vi nu och tänkte, och tänkte tills Choan Dha sa till mig (Claes): *“Kom hit får jag tala med dig”*. Jag följde med och han fortsatte: *“Kan inte du försöka tala med dem, jag vågar inte!”*. Stämningen var tryckt men mig kunde de väl inte göra något, eller...? Med fasta steg gick jag mot militärgruppen som höll på att packa ihop sig i en Land Cruiser. Åtta respektingivande unga herrar med stenansikte – ingen idealsituation att hamna i för oss. Dörren till deras bil stängdes precis innan jag nådde fram. Fasen också, nu satt de alla i bilen, skyddade för diskussioner med människor som hade massor av frågor att ställa.

I samband med att den sista kinesen hoppade in i bilen så fastnade långrocken i dörren . . . och nu kom öppningen, i dubbel bemärkelse. Dörren öppnades några decimeter, lagom för att skallen på en, i detta läge mycket ödmjuk reseledare, skulle få plats. Nu gällde det!

- *Please!*

- *Please!*

Engelska ingår nog inte i militärundervisningen i detta land. Jag talade med 8 grönklädda frågetecken. Jag såg dock att de var besvärade av min närvaro, dessutom blåste det in en del damm i deras Land Cruiser.

- *Please!* Jag testade igen, nu något mera ihopsjunknen. Min kroppsliga nivå var nu under kinesnivån. Efter en massa maximalt ödmjuka “please” så sa jag “Swedengroup”, “Sweden”, “Sweden” och med ett respektfullt leende så “klickade” jag med tungan samtidigt som min högra hand gjorde några “ping pong” liknande rörelser.

Nu var det jobbigt för de unga militärerna, de tittade på varandra som för att kolla in vad de kunde stå för utan risk.

“OK, OK”, kom det tyst. How many cars? En av männen kunde lite engelska.

“Three Land Cruiser”, svarade jag. Jag visste att en mindre grupp kommit efter oss. Nu gällde det bara att ta sig fram så snabbt som möjligt.

Inga vägmaskiner flyttades. Våra Cruiser fick under ganska svåra omständigheter ta sig ner för en brant slänt och upp på andra sidan vägmaskinerna.

När allt var klart försökte jag, som fortfarande var kvar i den nedtrycktes roll, tacka en av militärkillarna. Han besvärades och körde iväg oss snabbt. Kroppsspråket sa mig att vi skulle sticka därifrån omedelbart. Dramatiskt men efteråt ett minne och en insikt i vad maktmissbruk kan ställa till med.

Bara någon kvart därefter kunde vi stanna och inta vår lunch. Soligt, men temperaturen hade sjunkit . . . det skulle bli värre!

Vårt mål för dagen var **Gyantse** (3 950 m ö h), en ganska stor stad!. Några av oss ville fira och med hjälp från hotellpersonalen hittade vi “den rätta” minirestaurangen. Trivsamt men knappast pubmiljö. Några öl på kvällskvisten blev det till tibetanernas stora glädje. “Västerlänningar som dricker öl på hög höjd - det imponerade!”.

Hotellet var bra och vi sov gott trots att det var en aning kyligt.

Gyantse anses som en av de minst Kina-influerade städerna i Tibet. I Gyantse finns den största stupan i Tibet - Kumbum stupan, byggd 1440.

Vid vårt besök i klostret Pelkor Chöde inträffade något annorlunda! Av en tillfällighet berättade Temba för vår guide om ett minne han hade från sin pappa. En bok som flutit motströms – historien var ganska lång och vi registrerade inte allt. Vad som var intressant var att Temba hört att boken fanns i något av Tibets kloster. Choun Dha, guiden berättade historien vidare till en av munkarna. Efter en kort stund började munken flytta om bland böckerna – dammigt värre, här hade inte lyfts några böcker på många år. Nu visar munken upp den bok som Temba hört talas om. Temba berättade att hans far fått en kopia av densamma eftersom han upplevt bokens underliga vandring på floden. Uppenbarligen stämde allt – Temba var mycket lycklig.

Från Gyantse åkte vi vidare och hamnade så småningom i en mycket trevlig stad – **Shigatse**, (3900 m).

Härlig omgivning, det var lätt att trivas. Efter vägen hade vi upplevt den tibetanska högplatån – månlandskapet följde oss. De riktigt höga topparna hade vi ännu inte nått fram till. Vi övernattade på Friendship Hotel i denna, Tibets näst största stad. Hotellet är beläget i den tibetanska delen av den annars ganska Kinainfluerade staden.

Tashilhunpo-klostret, grundat 1447 av Ganden Drup, den första Dalai Laman. Numera säte för Tibets näst högste religiösa ledare Penchen Lama (utsedd av kineserna). Inne i temlet finns en 26 meter hög Buddhastaty, klädd med 300 kg guld!

Gänget samlat på en klostertrappa!

Passet var välförsett med Katas.

Spänningen ökade i takt med att landskapet förändrades. Våra Land Cruiser arbetade sig fram på den oftast knaggliga grusvägen. Höjderna närmade sig och vi stannade till på de högsta nivåerna. Normalt är ju 4-4500 meter en respektingivande höjd men här talade man bara om passen som var över 5000 meter. Första "riktiga" passet var på 5050 meters höjd, men högre skulle det bli. Dagarna var behagliga trots en frisk vind, ibland häftig!

Vi passerade **Lhatse** som enligt de ursprungliga planerna skulle vara ett övernattningsställe för oss. Vår guide hade dock andra idéer – det tackar vi honom för.

Högsta passet, naturligtvis blev det fotopaus – 5220 meter! Ju längre söderut vi kom, ju högre toppar syntes. Ibland var vi riktigt nära. Vi passerade vägskälet mot Everest Base camp – bara skylten!!

Resan fortsatte, snart skulle vi övernatta på ett riktigt kallt ställe – **Old Tingri**. Mellan Shigatse och Tingri stannade vi till – en grupp kvinnor dragandes på en kärra stal vår uppmärksamhet. Några steg fram-framåtstupa-några steg fram osv. Vi hade sett förfarandet vid Boudhanath men nu kändes det på något vis så äkta. Kvinnorna hade vandrat under ett helt år för att så småningom nå fram till Sakaya klostret – vilken pilgrimsfärd!

Fleecejacka, t-shirt, två par byxor – ändå frös man. Höjden var 4800 meter. Kvällen hade vi tillbringat på ett mycket trevligt ställe. Nu fanns den genuina tibetkänslan, här hade inte den kinesiska kulturen tagit över. I den lilla lodgen eldade man upp till en behaglig värme, något som fick oss att känna temperaturskillnaden när vi efter att ha sett den gäspande personalen insåg att det var dags att krypa ner under våra filter. Våra rum var belägna en bit ifrån den varma platsen och naturligtvis helt utan uppvärmning – riktigt kallt!

Morgonens soluppgång var bedårande – Ett tydligt, orangefärgat berg syntes en bit bort. Vi hade världens högsta punkt inom synhåll!

Mount Everest (Sagarmatha/Qomolangma) – Var vi på toppen . . . på sätt och vis men bara upplevelsen stärkte oss så att vi nästan trodde....!

Efter ytterligare en fin dag i vår jeep nådde vi fram till Nyalam där vi kåkade. Innan vi var framme stannade vi flera gånger.

Passet på 5 120 meter var inte det högsta men kanske det vackraste.

Bergen framför oss var nästan överkligt imponerande. Shichapangma, ett av de högsta i världen – vilken utsikt!!

Från passet bar det utför – världens häftigaste nerförsbacke?

Vi nådde under dagen gränshbyn **Zangmu** – ganska ruffigt hotell men vi roade oss under kvällen. I källarplanet var det disco. En helt fantastisk kväll med tibetanska uppträdande – riktigt proffsigt! Tibetanerna dansade med varandra, kvinna med kvinna, man med man – kulturerna är olika! Efter en stund kom en blyg kvinna fram och bjöd upp Anette. Det verkade som att hon hade utmanats av sina vänner – skulle hon våga? Blygseln släppte och det blev inte bara en dans. På morgonen var det så dags att åter beträda nepalesisk mark. Gränsstaden var

mycket stängd – mot Nepal. Kinesiska myndigheter hade byggt upp en gränsstation som rimligen inte skulle gå att ta sig igenom. Vi fick köa för att komma igenom men efter en timme var vi tillbaka i Nepal – vi var i **Kodari**.

Ny väntan, nu betydligt längre tid. Vår privata transport tog oss tillbaka till Tibet Guest House i Kathmandu.

Kinesiska flaggan vajar vid gränsstationen.

... och här är några som väntar på att få komma "hem".

Det kändes som om vi var hemma! Väl mottagna satte vi oss i hotellträdgården och talade om vad vi hade upplevt . . . på något sätt var det ofattbart

Nu var det dags att sova ut för några i gruppen. Claes, Anette, Karma och Lila åkte redan morgonen därpå till Odari. Harriet planerade sina besök hos vännerna i stan. Kristian, Yvonne och Lars shoppade och tog det lugn ett par dagar.

I Odari var det väldigt varmt +42 grader i skuggan. Obehagligt varmt! Skolbarnen var lediga men Govinda hade kallat till fotografering. Inte mindre än 60-talet barn fanns på plats dagen efter vår ankomst. Underbart att komma hem med så mycket feedback.

De nya skolsalarna var i stort sett klara liksom ytterligare en toalett. Man var i full färd ed att skapa "playground" bakom den stora byggnaden. Fotboll, volleyboll och basket skall utövas

av de något äldre barnen. För de yngre hade man planer på andra faciliteter. Ett gjutet pingisbord fanns redan på plats. Det är lätt att imponeras över det fina arbetet som skolledningen gjort.

Efter en heldag i Odari var det dags att möta Kathmandugänget igen. Vid uppsamlingsplatsen utanför Chitwan Jungle lodge väntade Karma, Anette och Claes. Var fanns de som kommit med ordinarie busstransport från Kathmandu? Ett välbekant ansikte dök upp, jeep-chauffören från lodgen. Samtidigt ringde telefonen, det var lodgeföreståndaren som meddelade att Kathmandugänget redan var på plats.

Lunch och nycklar till våra Bungalows och så en härlig elefantritt. Vildsvin, noshörning och fåglar fick vi se innan det var middagsdags och bildvisning. Att vara i djungeln känns väldigt lyxigt, inte minst när man frusit några dagar innan. Luften är härlig, temperaturen behaglig.

Andra dagen var lika mysig. Elefantritt, djungelpromenad, elefantbad och fågelskådning. Kanske var ändå avkopplingen det allra bästa.

Pansarnoshörning

Vi fick också bekanta oss med en elefantunge. Bara 1 månad gammal var det ett riktigt "charmtroll". Personalen var mycket lycklig för den nya elefanten. Under hösten 2004 hade man mist 2 elefanter som fick släppa till sina liv i slutskedet av graviditeten. Ungen var en hona vilket gör det mycket enklare – lättare att dressera. Personalen berättade att nytillskottet skulle utbildas på nepali (?). Det gamla var utbildade i Indien och förstod bara hindhi. Åter till Kathmandu. Bara ett par dagar kvar på en fantastisk resa. Nu skulle alla intrycken sorteras. Hur skulle detta gå till?

En massa badande elefanter!

Väl hemkomna har vi träffats och först när bilder och film färdigställts så börjar vi fatta. Vi är alla eniga om att detta varit den mest fantastiska upplevelsen vi varit med om.

Från min sida, Claes, vill jag tacka mina resenärer. En mycket "go" grupp som alla tillförde maximalt och skapade en makalöst positiv stämning. Tack alla ni och tack Temba Lama för att du åter medverkar till att utöka våra minnen.

Nu är vi ännu rikare – vad skall hända nästa gång?

Foto:

Kristian Frejdh, Anette Axelsson, Claes Löfstedt och Harriet Fredriksson

TIBET

Temba Lama i shoppingtagen

Resan till Indien - Nepal - Tibet var ett arrangemang i samarbete mellan Namaste Nepal och Focus Resor i Jönköping.

Kolla hemsidan: www.focustravel.se